

Jean-Michel Caradec'h*

Κομμουνιστής και στη συνέχεια μεθοδιστής πάστορας, ο Τζιμ Τζόουνς ισχυριζόταν ότι δημιούργησε έναν παράδεισο μέσα στη τροπική ζούγκλα και οδήγησε πάνω από 900 πιστούς σε ομαδική αυτοκτονία.

Ο βουλευτής Λίο Ράιαν ενημερώθηκε από έναν φίλο του, τον Ρόμπερτ Χιούστον, φωτογράφο του Associated Press. Το ακρωτηριασμένο σώμα του γιου του, Μπομπ (33 ετών), βρέθηκε κοντά στις σιδηροδρομικές γραμμές του Σαν Φρανσίσκο, τρεις ημέρες αφότου είχε ενημερώσει τηλεφωνικά την πρώην σύζυγό του για την πρόθεσή του να φύγει από τον Ναό. Ο Χιούστον είναι πεπεισμένος ότι γι' αυτό εκτελέστηκε ο γιος του. Άλλα πρώην μέλη της σέκτας και οικογένειες κατήγγειλαν τις ψυχολογικές κακοποιήσεις, την αναγκαστική εργασία και τα σωματικά τιμωρητικά μέτρα που εφαρμόζονταν σε αυτήν την έκταση 700 εκταρίων καθαρισμένης ζούγκλας, σε απόσταση 225 χιλιομέτρων από το Τζορτζτάουν, την πρωτεύουσα του Γουιάνα.

Ο βουλευτής παρέμβηκε επανειλημμένα στο Υπουργείο Εξωτερικών. Μέλη της αμερικανικής πρεσβείας επισκέφθηκαν την Τζόουνσταουν, όπως ονομαζόταν η αποικία που είχε δημιουργήσει ο Τζιμ Τζόουνς. Υποστηρίζοντας έναν «απολιτικό σοσιαλισμό» και υπό την ηγεσία του πάστορα-γκουρού Τζιμ Τζόουνς, ο Ναός του Λαού ήταν ένα «γεωργικό στρατόπεδο», χτισμένο μέσα στη ζούγκλα, που φιλοξενούσε περίπου χίλιους Αμερικανούς. Ο πρεσβευτής κατέληξε ότι δεν εντοπίστηκε τίποτα ύποπτο.

Ο Ράιαν δεν ικανοποιείται από αυτή την απάντηση. Θέλει να μάθει αν οι πολυάριθμοι ισχυρισμοί για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν βάση.

Δημοκράτης από την Καλιφόρνια, εκλεγμένος για τέταρτη φορά στη Βουλή των Αντιπροσώπων, «αντισυμβατικός και πειραματιστής» νομοθέτης, ο Ράιαν έχει συνηθίσει σε τέτοιες έρευνες επί τόπου. Τον Νοέμβριο του 1978 αποφασίζει να πραγματοποιήσει επίσημη αποστολή έρευνας, χρηματοδοτούμενη από υποεπιτροπή του Κογκρέσου. Ηγείται μιας αντιπροσωπείας που περιλαμβάνει τη βοηθό του, εννέα δημοσιογράφους, συμπεριλαμβανομένης ομάδας της NBC TV, μέλη οικογενειών πιστών της σέκτας και έναν αμφιλεγόμενο δικηγόρο, τον Μαρκ Λέιν, ένθερμο υπερασπιστή των «θρησκευτικών ελευθεριών» και... μυστικά αμειβόμενο από τον Ναό.

Μετά από μια ημέρα στην Τζορτζτάουν, αφιερωμένη σε τυπικές επισκέψεις και στη συνάντηση με τον επίσημο δικηγόρο του Τζιμ Τζόουνς, Τσαρλς Γκάρι, η αντιπροσωπεία –στην οποία είχε προστεθεί ο Ρίτσαρντ Ντουάιερ, υπ’ αριθμόν δύο της πρεσβείας των ΗΠΑ– πετάει στις 17 Νοεμβρίου με ένα αεροπλάνο Otter 18 θέσεων προς τον αερολιμένα του Πορτ Κάιτουμα, περίπου δέκα χιλιόμετρα από την Τζόουνσταουν. Μια φρουρά του υπηρεσιακού σώματος ασφαλείας του Ναού, η «Κόκκινη Ταξιαρχία», περιμένει στην πίστα και όλοι φορτώνονται σε φορτηγά.

Ο Τζόουνς υποδέχεται όλους με χαρά, περιτριγυρισμένος από μια αυλή πιστών που τον αποκαλούν με στοργή «Πατέρα». Με την άφιξη, η αντιπροσωπεία μένει κυριολεκτικά άφωνη από την υποδοχή της κοινότητας και του ηγέτη της. Σε ένα ειδυλλιακό περιβάλλον, οι κάτοικοι, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, ντυμένοι με πολύχρωμα υφάσματα, ασχολούνται ήρεμα με τις εργασίες τους. Τα χωράφια οργώνονται, οι νέες φυτείες είναι καταπράσινες, τα κτίρια διάσπαρτα ανάμεσα σε λουλούδια και τροπικά φυτά, οι δρόμοι προσεκτικά καθαρισμένοι και πολύχρωμα πουλιά γεμίζουν τα κλαδιά των θάμνων. Υπάρχει ακόμη ένας εξημερωμένος χιμπατζής, ο κ. Μαγκς, που κάνει αταξίες σε ένα μεγάλο κλουβί.

Ο Τζιμ Τζόουνς, με πλατύ χαμόγελο και τον παπαγάλο του στον ώμο, περιμένει τους επισκέπτες στο κεντρικό περίπτερο, ένα μεγάλο κτίριο με ανοικτές πλευρές που χρησιμοποιείται ως σχολείο και κοινός χώρος. Ένας ζωντανός πίνακας του Ντουανιέ Ρουσώ! Ο Τζόουνς καλωσορίζει όλους, περιτριγυρισμένος από μια αυλή πιστών που τον αποκαλούν με στοργή «Πατέρα», τονίζοντας λίγο τους γέλωτες και τη χαρά.

Η σύζυγός του, Μαρσελίν, ξεναγεί στις τελευταίες κατασκευές: μια ξυλουργική, τη βρεφονηπιακή όπου τα μωρά κοιμούνται ήρεμα κάτω από τις σίτες τους, τις αίθουσες διδασκαλίας όπου νεαρές ξανθές δασκάλες διδάσκουν σε μικρά μαύρα παιδιά. Το νοσοκομείο, λιτό αλλά άψογο, όπου εργάζονται γιατροί και νοσηλεύτριες που υπερηφανεύονται ότι «χωρίς κανένα πρόβλημα» έχουν φέρει στον κόσμο 33 νεογνά. Η βιβλιοθήκη των 10.000 τόμων ολοκληρώνει την ξενάγηση. Το δείπνο έχει στηθεί στην κοινόχρηστη αίθουσα διακοσμημένη με λουλούδια και πανό, τα τραπέζια γεμάτα λαχανικά, φρούτα και κρέας, «όλα παραγόμενα στην Τζόουνσταουν», θυμίζει με υπερηφάνεια ο ιδρυτής, κάθε παρέμβασή του δεχόμενη θερμό χειροκρότημα από τους πιστούς του. Μια ορχήστρα παίζει μουσική κάντρι, οι χορωδίες εναλλάσσουν ύμνους και παραδοσιακά τραγούδια. Το βράδυ είναι ιδανικό, και ακόμη και ο σκεπτικιστής Ράιαν φαίνεται εντυπωσιασμένος. Στο τέλος του

γεύματος, σηκώνεται για να προτείνει ένα τoστ στους οικοδεσπότες. «Από όσα είδα, διαπιστώνω ότι πολλοί άνθρωποι θεωρούν πως η παρουσία τους εδώ είναι το καλύτερο πράγμα που τους έχει συμβεί στη ζωή.» Ακολουθεί μια βροντερή χειροκρότηση, με επικεφαλής τον Τζόουνς. Αλλά την επόμενη μέρα, ο Ράιαν παραμένει αποφασισμένος να ελέγξει αν τα μέλη είναι ελεύθερα να φύγουν από τη σέκτα.

Μια σειρά γεγονότων θα ρίξει ρωγμές στη ειδυλλιακή όψη του Ναού και στο ευγενικό προσωπείο του Τζόουνς.

Στις 18 Νοεμβρίου, ο «Πατέρας» θα του δώσει την απάντησή του. Ο Ράιαν και η αντιπροσωπεία επιστρέφουν στο στρατόπεδο στις 11 το πρωί. Μερικοί πιστοί εκδηλώνονται διακριτικά, εκ των οποίων περίπου δεκαπέντε δηλώνουν ανοιχτά ότι αποφασίζουν να επιστρέψουν στις ΗΠΑ. Τότε μια σειρά γεγονότων θα ρίξει ρωγμές στην ειδυλλιακή όψη του Ναού και στο φιλικό προσωπείο του Τζόουνς.

Ο Τσαρλς Κράουζ, δημοσιογράφος της «Washington Post», ανακαλύπτει σε ένα απομονωμένο κτίριο περίπου τριάντα ηλικιωμένες ανίκανες γυναίκες, γυμνές ή ντυμένες με σκουπίδια, στοιβαγμένες σε ένα χώρο κατάληψης. Στη συνέχεια, ο Τζόουνς, εμφανώς υπό την επήρεια ναρκωτικού, ξεσπά βίαια εναντίον του δημοσιογράφου της NBC που τον ρωτά για την ύπαρξη οπλοστασίου στο στρατόπεδο. Λίγο πριν τις 3 το απόγευμα, ενώ μια έντονη συζήτηση χωρίζει μια οικογένεια σχετικά με την αναχώρηση, ο Λίο Ράιαν δέχεται βίαιη επίθεση από έναν λευκό άνδρα, τον Ντον Σλάι, που τον αρπάζει από τον λαιμό και τοποθετεί μαχαίρι στη φλέβα του. «Θα σε σκοτώσω», φωνάζει. Ο Τζιμ Τζόουνς, που παρακολουθεί τη σκηνή, δεν παρεμβαίνει. Οι δικηγόροι του παρεμβαίνουν. Στη συμπλοκή, ο Ντον Σλάι τραυματίζεται με το όπλο του, γεμίζοντας το πουκάμισο του Ράιαν με αίμα. Ο βουλευτής τότε φορτώνει βιαστικά την αντιπροσωπεία και τους δεκαπέντε που θέλουν να φύγουν προς το αεροδρόμιο, όπου έχει διατεθεί άλλο αεροπλάνο, ένα Cessna, για την εκκένωσή τους. Πριν αναχωρήσουν, ο Ράιαν ανακοινώνει στον Τζόουνς ότι σκοπεύει να επιστρέψει για να αναζητήσει και άλλους υποψηφίους προς αναχώρηση.

Στο Cessna, ο Λέιτον, ο ψεύτικος αποστάτης, ανοίγει πυρ εναντίον των επιβατών με ένα ρεβόλβερ.

Στην πίστα του Πορτ Κάιτουμα επικρατεί σύγχυση. Ανησυχώντας για την εξέλιξη των γεγονότων, ο διπλωμάτης Ρίτσαρντ Ντάιερ αντιτίθεται στο να επιστρέψει ο Ράιαν στο στρατόπεδο. Οι διασωθέντες ανησυχούν που ακολουθήθηκαν την τελευταία στιγμή από έναν certain Λάρι Λέιτον, πιστό του Τζόουνς. Στην πίστα οι συζητήσεις παρατείνονται. Ξαφνικά, ένα τρακτέρ που σέρνει ένα τρέιλερ πλησιάζει τα αεροπλάνα. Τρεις άνδρες οπλισμένοι με αυτόματα όπλα ανοίγουν ξαφνικά πυρ από κοντινή απόσταση εναντίον της αντιπροσωπείας. Πέντε άνθρωποι σκοτώνονται: ο Λίο Ράιαν, που δέχεται πολλά βλήματα στο στήθος και στη συνέχεια εκτελείται με μία σφαίρα στο στόμα· ο Ντον Χάρις, δημοσιογράφος της NBC· ο κάμεραμαν του, Μπομπ Μπράουν, που κατέγραψε την επίθεση, σκοτωμένος όρθιος με μια σφαίρα στο κεφάλι· ο Γκρεγκ Ρόμπινσον, φωτογράφος του «San

Francisco Examiner», και η Πατρίσια Παρκς, μέλος του Ναού. Περίπου δέκα άτομα τραυματίζονται, μεταξύ των οποίων η βοηθός του Ράιαν, Τζάκι Σπέιερ, ο Ρίτσαρντ Ντάιερ που πέφτει σε ένα χαντάκι, ο Μπομπ Φλικ και ο Στιβ Σανγκ της NBC, ο Τιμ Ράιτερμαν του «San Francisco Examiner», ο Ρον Τζέιβερς του «San Francisco Chronicle», ο Τσαρλς Κράουζ του «Washington Post», καθώς και αρκετοί διασωθέντες.

Στο Cessna, ο Λέιτον, ο ψεύτικος αποστάτης, ανοίγει πυρ εναντίον των επιβατών με ένα ρεβόλβερ, τραυματίζοντας τη γειτόνισσά του πριν διαφύγει. Η επίθεση διήρκεσε μόλις λίγα λεπτά, παραλύοντας τα θύματα με τη βία και την αιφνιδιότητά της. Το πλήρωμα του Otter, που υπέστη ζημιές από τους πυροβολισμούς, τρέχει στο Cessna, το οποίο απογειώνεται αφήνοντας πίσω τους τραυματίες και τους νεκρούς. Οι επιζώντες, τρομοκρατημένοι, καταφεύγουν στο μικρό κτίριο του αεροδρομίου όπου περνούν τη νύχτα, φοβούμενοι την επιστροφή των δολοφόνων. Οι φόβοι τους είναι μάταιοι. Στην Τζόουνσταουν στήνεται η πιο εκπληκτική σκηνοθεσία, που ξεπερνά κατά πολύ στην φρίκη τη σφαγή και τη δολοφονία του Λίο Ράιαν.

«Αν μια μέρα», είπε ο Τζιμ Τζόουνς, «η αποικία απειληθεί, θα πρέπει να υποταχθούμε σε αυτήν την επαναστατική αυτοκτονία».

Μετά την αναχώρηση της αντιπροσωπείας, ο πάστορας Τζιμ Τζόουνς άφησε να ξεσπάσει η οργή του, αφηγείται ο Γκάρυ, που έμεινε στο στρατόπεδο με τον Λέιν, τον άλλον δικηγόρο: «Προσπάθησα να τον ηρεμήσω λέγοντάς του ότι 15 πιστοί σε σύνολο 1.200 δεν ήταν πολλοί. Μου απάντησε ότι αυτό ήταν μια απόρριψη της δουλειάς του». «Είμαι ηττημένος!» πρόσθεσε, διατάσσοντας τους δύο δικηγόρους να αποσυρθούν στο καταφύγιό τους. Στη συνέχεια συγκάλεσε όλα τα μέλη του Ναού. Μπροστά από το κεντρικό κτίριο, η πλατεία σύντομα γέμισε κόσμο. Η ομάδα των δολοφόνων είχε επιστρέψει και ανακοίνωσε τον θάνατο του Ράιαν. Ο Τζόουνς ξεκινά ένα από τα ατελείωτα λόγια του. Το FBI κατέγραψε αυτήν την παραληρηματική ομιλία 45 λεπτών, στην οποία στρέφεται εναντίον των αμερικανικών υπηρεσιών πληροφοριών, ισχυριζόμενος ότι οι φασίστες θα παραβιάσουν τον Ναό για να σκοτώσουν τα μωρά, να βασανίσουν τα παιδιά και να δολοφονήσουν ή να ευνουχίσουν τους γονείς τους. Ότι η Σοβιετική Ένωση, με την οποία βρισκόταν σε διαπραγμάτευση τον τελευταίο μήνα, αρνιόταν να δεχθεί τον Ναό λόγω του θανάτου του Ράιαν. Ως εκ τούτου, αποφάσισε ότι δεν υπήρχε άλλη λύση παρά η επαναστατική αυτοκτονία. Η ιδέα δεν ήταν καινούργια για τα μέλη του Ναού. Πολλές φορές είχαν ήδη κληθεί αργά το βράδυ, μέσω μεγαφώνων, στο κεντρικό κτίριο για μια «άγρυπνη νύχτα». Ένα είδος ψυχοδράματος, στο τέλος του οποίου, μετά από έναν μακροσκελή λόγο για «την ομορφιά του θανάτου», οι πιστοί είχαν –τουλάχιστον μία φορά– πει ένα ποτήρι «δηλητήριο». Ο Τζόουνς είχε παραδεχθεί αργότερα ότι υπέβαλαν τους πιστούς σε «τεστ πίστης». «Αν μια μέρα», πρόσθεσε, «η αποικία απειληθεί, θα πρέπει να υποταχθούμε σε αυτήν την επαναστατική αυτοκτονία».

Η μέρα είχε φτάσει. Ο Τζόουνς δίνει την εντολή να ξεκινήσει η διαδικασία. Μερικές σπάνιες φωνές διαμαρτυρίας ανυψώνονται, μεταξύ αυτών μιας πιστής, της Κριστίν

Μίλερ, που ισχυρίζεται ότι ο καθένας έχει το δικαίωμα να επιλέξει να ζήσει ή να πεθάνει. Οι φωνές του πλήθους τη σιωπούν όταν ο Τζόουνς την αποκαλεί υστερική. Ένας επιζών, ο Στάνλεϊ Κλείτον (25 ετών τότε), αφηγήθηκε τις σκηνές που είδε πριν διαφύγει στη ζούγκλα. Μια μεγάλη κατσαρόλα με Flavour Aid (ένα αρωματισμένο ποτό σε σκόνη), γεύση σταφύλι, αναμεμειγμένο με κυανιούχο και ηρεμιστικά, τοποθετείται πάνω σε τραπέζι μπροστά από τον θρόνο του «Πατέρα». Οι νοσοκόμες ξεκινούν με τα βρέφη, εγχύοντας το δηλητήριο στο στόμα τους με σύριγγα. Στη συνέχεια παίρνουν τα μεγαλύτερα παιδιά, ή τα αποσπούν από τα χέρια των γονέων τους, για να τους κάνουν να πουν ένα ποτήρι δηλητηριασμένο. Ορισμένες μητέρες προτιμούν να εκτελέσουν το τελετουργικό μόνες τους.

Παράξενο... μόνο ένα μικρό μέρος των ανυπάκουων σκοτώθηκε με πυροβολισμό ή αποκεφαλισμό.

Ο Τζόουνς, καθισμένος σε μια ψάθινη πολυθρόνα πάνω σε εξέδρα, επιταχύνει την κίνηση: «Σπεύσατε! Ο γουϊανικός στρατός θα φτάσει και θα ευνουχίσει τους επιζώντες». Τότε, είτε εθελοντικά είτε πιεζόμενοι ή τραβηχθέντες από τους οπλισμένους άνδρες της «κόκκινης ταξιαρχίας», οι πιστοί του Ναού, ενθουσιασμένοι ή παραδομένοι, πλησιάζουν ο ένας μετά τον άλλον την κατσαρόλα, μόνι ή με την οικογένεια, για να πουν το ποτήρι του μείγματος. Οι περισσότεροι καταρρέουν, χτυπημένοι από το δηλητήριο, μπροστά από το κεντρικό κτίριο ή στα μονοπάτια. Άλλοι προτιμούν να απομακρυνθούν, ποτήρι στο χέρι, για να αυτοκτονήσουν στο σπίτι τους. Η συντριπτική πλειοψηφία των πιστών αποδέχθηκε να αυτοκτονήσει. Παράξενα, μόνο ένα μικρό μέρος των ανυπάκουων σκοτώθηκε με πυροβολισμό ή αποκεφαλισμό, και μερικοί ελάχιστοι επιζώντες επέλεξαν να διαφύγουν. Μεταξύ αυτών, οι δύο δικηγόροι, που οι φύλακές τους, γύρω στα είκοσι, τους άφησαν να φύγουν πριν αυτοκτονήσουν «με τιμή και αξιοπρέπεια».

Έπεσε σιωπή θανάτου πάνω στην Τζόουνσταουν, αφήνοντας τη θέση στους αμέτρητους ήχους της τροπικής νύχτας. Ο Λέιν και ο Γκάρυ διασχίζουν το στρατόπεδο σκοντάφτοντας πάνω στα πτώματα. Ακούνε τον «Πατέρα» να φωνάζει: «Μάδερ! Μάδερ! Μάδερ!» πριν μερικά τελευταία πυρά βάλουν τέλος στην αποκάλυψη σύμφωνα με τον Τζιμ Τζόουνς.

Ο άνθρωπος είχε ονειρευτεί να συνδυάσει τον Χριστιανισμό με τον Μαρξισμό. Υποστήριζε ότι ήταν κομμουνιστής πριν χειροτονηθεί πάστορας μεθοδιστής. Γιος μέλους της Ku Klux Klan, αγωνιζόταν κατά του ρατσισμού και υπέρ της ένταξης. Είχε ιδρύσει την εκκλησία του στην Καλιφόρνια, με πολυφυλετικά και κοινωνικά θεμέλια, επιτυγχάνοντας να αναγνωριστεί για τη φιланθρωπική του δράση. Στη συνέχεια, βυθισμένος στην παρανοϊκή ιδιοτέλεια και την μεγαλομανία, αυτοεξορίστηκε με τους πιστούς του για να δημιουργήσει μια ουτοπική σοσιαλιστική κοινότητα. Με ποιο τερατώδες μηχανισμό κατάφερε να υποτάξει το πνεύμα των πιστών του; Τι διεστραμμένο μείγμα νέας εποχής, ψυχολογικής τυραννίας και παρανοϊκών απειλών χρειάστηκε για να διατάξει τέτοιο ολοκαύτωμα; Η ζούγκλα έκλεισε πάνω σε αυτό το μυστήριο.

Μόνος ανάμεσα στις 918 χαμένες ψυχές του, ο Τζιμ Τζόουνς κάλεσε τη μητέρα του.

Στη συνέχεια αυτοπυροβολήθηκε στο κεφάλι.

*
<https://www.parismatch.com/Actu/International/jim-jone-le-grand-pre-tre-de-la-jungle-1639750>

[Πηγή](#)